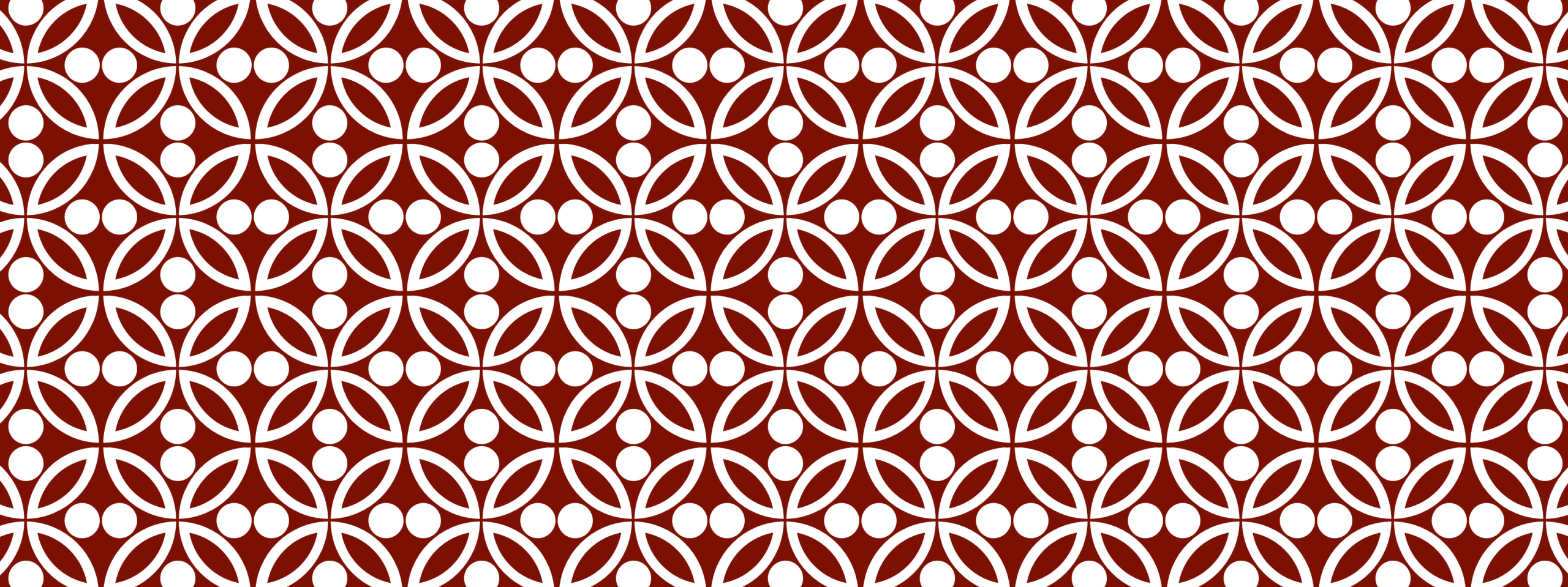

POSTĘPOWANIE KARNE

NSP (Z)

ZAJĘCIA NR 12: POSTĘPOWANIA (TRYBY) SZCZEGÓLNE

Postępowanie przyspieszone,
postępowanie nakazowe i
postępowanie prywatnoscargowe.

POSTĘPOWANIE SZCZEGÓLNE - POJĘCIE

Postępowanie szczególne – odmiana postępowania karnego, która zakłada rozstrzygnięcie odpowiedzialności karnej w sposób istotnie różniący się w swoim przebiegu od modelowego, zasadniczego rodzaju procesu.

T. Grzegorzczak, J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*,

Warszawa 2011, s. 904

Postępowania szczególne:

1. I stopnia – takie postępowanie, które normując odrębnie określone kwestie, odsyła do postępowania zwyczajnego (zasadniczego)
2. II stopnia – zawierają odstępstwa od postępowań szczególnych pierwszego stopnia

Obecnie w procesie karnym **nie ma postępowań szczególnych drugiego stopnia!**

POSTĘPOWANIA SZCZEGÓLNE — PODZIAŁ

- **Postępowania ekwiwalentne (równoważne)** – formalizm postępowania szczególnego w porównaniu z trybem zwyczajnym nie odbiega w zdecydowany sposób. Formalizm postępowania szczególnego zastępują instytucje szczególne. Np. postępowanie karne skarbowe
- **Postępowania zredukowane** – ograniczony formalizm procesu; np. postępowanie przyspieszone, nakazowe, prywatnoskargowe
- **Postępowania wzbogacone** – poszerzenie formalizmu procesowego. Obecnie ten tryb nie występuje.

- **Postępowania szczególne I stopnia**
- **Postępowania szczególne II stopnia**

- **Postępowania obligatoryjne**
- **Postępowania fakultatywne**

CECHY POSTĘPOWAŃ SZCZEGÓLNYCH W KPK

Tryb nakazowy, przyspieszony i prywatnoskargowy to postępowania:

1. zredukowane,
2. Fakultatywne,
3. I stopnia.

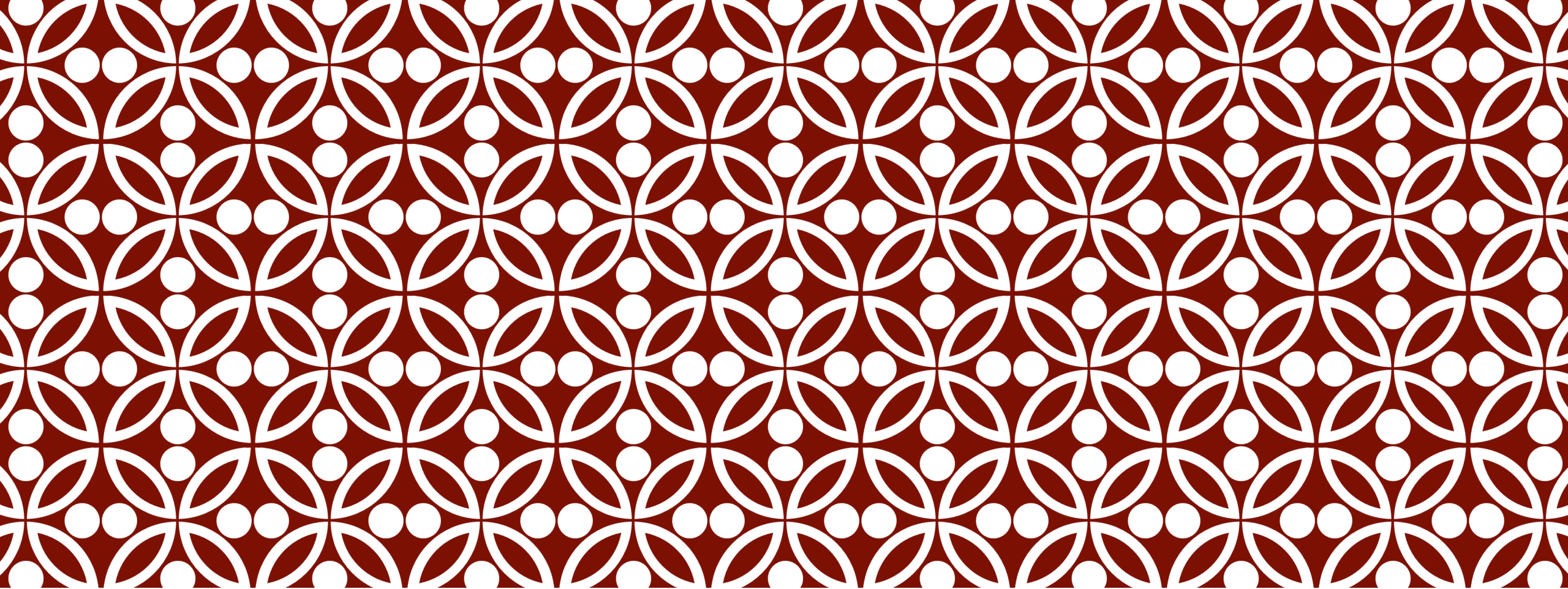
We wszystkich tych trybach stosujemy odpowiednio przepisy regulujące przebieg postępowania w trybie zwyczajnym!

POSTĘPOWANIA SZCZEGÓLNE W KPK

Postępowanie przyspieszone

Postępowanie nakazowe

Postępowanie prywatnoskargowe

POSTĘPOWANIE NAKAZOWE

Art. 500 – 507 k.p.k.

POJĘCIE I DOPUSZCZALNOŚĆ

Tryb, w którym sąd orzeka bez rozprawy, na posiedzeniu niejawnym bez udziału stron, na podstawie materiałów zebranych w postępowaniu przygotowawczym. O zastosowaniu tego trybu decyduje wstępnie prezes sądu (por. art. 339 § 3 pkt. 7), jeżeli uzna, że zachodzi możliwość wydania wyroku nakazowego. Oskarżyciel publiczny nie ma wpływu na podjęcie decyzji przez sąd, ale może w akcie oskarżenia wskazać sugerowany tryb rozpoznania sprawy (por. 332 § 1 pkt. 5)

Postępowanie nakazowe jest dopuszczalne **wyłącznie** w sprawach, w których postępowanie przygotowawcze **prowadzono** w formie **dochodzenia**

Art. 500 § 1

W sprawach, w których prowadzono dochodzenie, uznając na podstawie zebranego w postępowaniu przygotowawczym materiału, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, sąd **może** w wypadkach **pozwalających na orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny** wydać wyrok nakazowy

PRZESŁANKI SZCZEGÓLNE (PAMIĘTAĆ O OGÓLNYCH Z ART. 17 § 1!)

Negatywne (nie można rozpoznać sprawy w trybie nakazowym)

Art. 501 – wydanie wyroku nakazowego jest niedopuszczalne:

1. w sprawach z oskarżenia prywatnego
2. gdy zachodzą okoliczności wskazane w art. 79 § 1 (obrona obligatoryjna) tzn. oskarżony;
 1. nie ukończył 18 lat,
 2. jest głuchy, niemy lub niewidomy,
 3. zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy jego zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem nie była w czasie popełnienia tego czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona,
 4. zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy stan jego zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny.

Pozytywne (muszą wystąpić żeby można było rozpoznać sprawę w trybie nakazowym)

1. Uznanie w oparciu o materiał dowodowy dochodzenia, że prowadzenie rozprawy nie jest konieczne
2. Na podstawie zebranych dowodów wina oskarżonego i okoliczności czynu nie budzą wątpliwości
3. Uznanie, że kara ograniczenia wolności lub grzywna do 200 stawek dziennych lub 200.000 zł ewentualnie orzeczenie środka karnego będzie wystarczającą reakcją na przestępstwo (art. 502)

PRZEBIEG POSTĘPOWANIA NAKAZOWEGO

Oskarżyciel kieruje akt oskarżenia

Prezes sądu uznaje że zachodzi możliwość wydania wyroku nakazowego

Skierowanie sprawy na posiedzenie – art. 339 § 3 pkt 7

Sąd na podstawie dowodów zebranych w postępowaniu przygotowawczym uznaje, że wina oskarżonego i okoliczności czynu nie budzą wątpliwości a kara określona w art. 502 będzie wystarczająca

Sąd wydaje wyrok nakazowy na posiedzeniu bez udziału stron

PRZEBIEG POSTĘPOWANIA NAKAZOWEGO

Postępowanie nakazowe - „konsensualizm korespondencyjny”. Oskarżony jednocześnie dostaje akt oskarżenia wraz z wyrokiem i pouczeniem, że w przypadku zaskarżenia orzeczenia i wniesienia sprzeciwu nie obowiązuje zakaz *reformationis in peius*.

Wyrok nakazowy można traktować jako propozycję skazania za określone przestępstwo gdzie sąd oczekuje na stanowisko stron. Rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu nakazowym powinno być korzystniejsze dla oskarżonego w porównaniu z tym, które zapadłoby po przeprowadzeniu sformalizowanego postępowania, bo tylko w takiej sytuacji zaakceptuje on wyrok i nie wniesie sprzeciwu. Jednocześnie kara nie może być zbyt łagodna, tak by oskarżyciel nie zaskarżył rozstrzygnięcia sądu.

Ratio legis postępowania nakazowego przejawia się w maksymalnej redukcji postępowania w drobnych sprawach i ograniczenia kosztów procesu karnego.

Wyłączenie obowiązywania zakazu *reformationis in peius* w przypadku wniesienia sprzeciwu!!! *Ratio legis* takiego rozwiązania – skoro oskarżony swoim zachowaniem nie przyczynia się do usprawnienia postępowania, to sąd w takiej sytuacji nie może być związany swoim wcześniejszym (co do zasady łagodniejszym) rozstrzygnięciem.

WYROK NAKAZOWY — WYMOGI FORMALNE

Takie same jak „normalnego” wyroku

Art. 504 § 1

Wyrok nakazowy powinien zawierać:

1. Oznaczenie sądu i sędziego, który go wydał
2. Datę wydania
3. Imię i nazwisko oraz inne dane określające tożsamość oskarżonego
4. Dokładne określenie czynu przypisanego przez sąd oskarżonemu, ze wskazaniem zastosowanych przepisów ustawy karnej
5. Wymiar kary i inne niezbędne rozstrzygnięcia

Wyrok nakazowy **może nie zawierać uzasadnienia!** Sąd nie jest zobligowany do wyjaśnienia dlaczego uznał oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów

MOŻLIWE ROZSTRZYGNIĘCIA

W wyroku nakazowym sąd może – zgodnie z art. 502 – **skazać** oskarżonego na karę ograniczenia wolności lub grzywnę w wysokości do 200 stawek dziennych albo do 200.000 zł. Obok takiej kary możliwe jest, w wypadkach przewidzianych w ustawie, orzeczenie środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego. Sąd może poprzestać na orzeczeniu środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego, jeżeli spełnione są warunki z k.k.

Jeżeli sąd ma wątpliwości co do okoliczności czynu albo winy oskarżonego, czyli wtedy, gdy dowody zebrane w postępowaniu przygotowawczym nie pozwalają na jednoznaczne orzeczenie, sąd ma obowiązek **rozpoznać sprawę na rozprawie**.

ART. 505 KPK – DORĘCZENIE WYROKU NAKAZOWEGO

**(UWAGA! 5.10.2019 DOTYCHCZASOWĄ TREŚĆ ZASTĄPIONO § 1
ORAZ DODANO § 2 I § 3!)**

Odpis wyroku nakazowego doręcza się:

- a) oskarżycielowi;
- b) pokrzywdzonemu;
- c) oskarżonemu i jego obrońcy – **wraz z odpisem AO!**

Pokrzywdzony ma czas na wniesienie sprzeciwu wraz z oświadczeniem, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego!

SPOSÓB ZASKARŻENIA — ART. 506 KPK

Wyrok nakazowy nie jest zaskarżany apelacją! Od wyroku nakazowego oskarżyciel (publiczny, posiłkowy) i oskarżony mogą wnieść **SPRZECIW**.

Sprzeciw wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.

- **Termin zawity**

Sprzeciw nie musi spełniać żadnych wymagań formalnych, poza tymi określonymi w art. 119 k.p.k.

- Wystarczy napisać „nie zgadzam się z rozstrzygnięciem”.
- W razie, gdy pismo nie spełnia wymogów formalnych – wezwanie do uzupełnienia braków (art. 120 k.p.k.) w terminie 7 dni pod rygorem uznania pisma za bezskuteczne

Prezes sądu odmawia przyjęcia sprzeciwu jeżeli wniesiono go po terminie lub pochodzi od osoby nieuprawnionej

- Zarządzenie zaskarżalne zażaleniem

SPOSÓB ZASKARŻENIA — ART. 506 KPK CD.

W razie **skutecznego wniesienia sprzeciwu wyrok nakazowy traci moc**, a sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych.

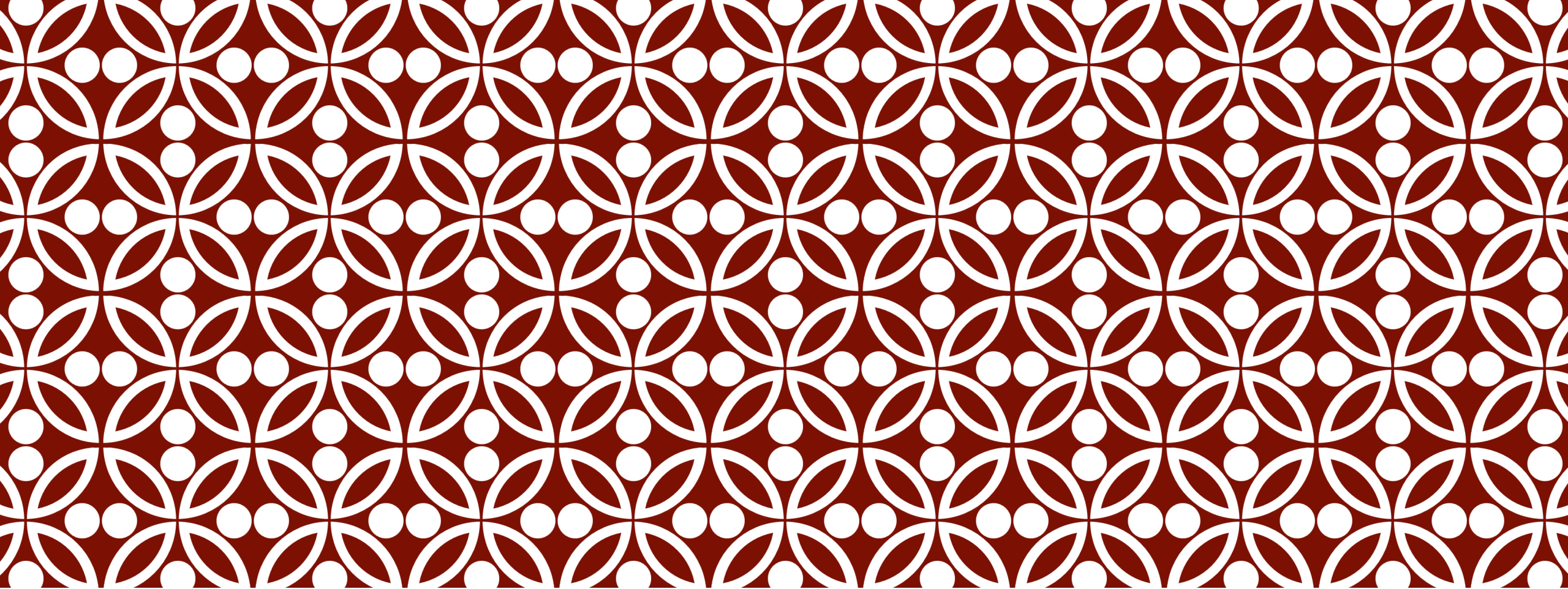
- Prezes sądu wyznacza termin rozprawy
- Sędzia, który wydał wyrok nakazowy jest wyłączony od udziału w sprawie (art. 40 § 1 pkt. 9)

Sąd rozpoznając ponownie sprawę nie jest związany treścią wyroku nakazowego

- Z uwagi na nieobowiązywanie zakazu *reformationis in peius* nic nie stoi na przeszkodzie, żeby oskarżonego skazać na karę surowszą

Sprzeciw może być cofnięty **do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie głównej**.

Cofnięcie sprzeciwu lub niezaskarżenie wyroku = prawomocność wyroku nakazowego

POSTĘPOWANIE PRZYSPIESZONE

art. 517a – art. 517j

KRÓTKO O HISTORII...

Postępowanie przyspieszone obowiązywało pod rządami kpk z 1928 i 1969 r. W piśmiennictwie i orzecznictwie oceniano je bardzo negatywnie, z uwagi na nadużywanie go (należy wziąć pod uwagę ówczesne warunki społeczno – polityczne), brak podstawowych standardów postępowania oraz – co stało w opozycji do założeń – wydłużenie postępowania, ponieważ często okazywało się w II instancji, że sprawa nie została należycie wyjaśniona i niezbędny był jej zwrot do dochodzenia.

Ustawodawca wprowadzając kpk z 1997 r. zrezygnował z postępowania przyspieszonego. Jednak ustawą z 16 listopada 2006 r. postępowanie przyspieszone „powróciło” do kodeksu i funkcjonuje od 2007 r. W uzasadnieniu projektu nowelizacji wskazywano, że konieczne jest radykalne usprawnienie i zwiększenie efektywności zwalczania przestępczości, zwłaszcza chuligańskiej i dotkliwej społecznie.

W praktyce postępowanie przyspieszone jest stosowane bardzo rzadko. Od początku obowiązywania nie spełniał on swoich funkcji. Częściej karano w nim pijanych kierowców (lub rowerzystów) niż sprawców występków chuligańskich.

Ustawodawca nie zdecydował się jednak ani ustawą z 27 września 2013 r. ani z 20 lutego 2015 r. na wykreślenie postępowania przyspieszonego.

PRZESŁANKI POZYTYWNE

1. **Popęlnienie przestępstwa** podlegającego rozpoznaniu w trybie przyspieszonym:

- a) Wszystkie przestępstwa publicznoskargowe, w sprawach, w których prowadzi się dochodzenie
- b) Przestępstwa prywatnoskargowe, jeżeli miały one charakter chuligański

Chuligański charakter występku – umyślny zamach na zdrowie, wolność, cześć lub nietykalność cielesną, bezpieczeństwo powszechne, działanie instytucji państwowych lub samorządu terytorialnego i porządek publiczny, umyślne niszczenie, uszkodzenie lub czynienie niezdatną cudzej rzeczy, jeżeli sprawca działał publicznie i bez powodu lub z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie

- c) Przestępstwa przewidziane w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych – np. wnoszenie i posiadanie broni, wyrobów pirotechnicznych, rzucanie w trakcie imprezy przedmiotami mogącymi stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia lub bezpieczeństwa itp.

2. Ujęcie sprawcy na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem

3. **Zatrzymanie go oraz w ciągu 48 godzin doprowadzenie do sądu i przekazanie wraz z wnioskiem o rozpoznanie w trybie przyspieszonym (art. 517b § 1 i 2).**

Można odstąpić od przymusowego doprowadzenia do sądu sprawcy ujętego na gorącym uczynku i zatrzymanego lub zwolnić zatrzymanego zobowiązując go do stawienia się w sądzie w wyznaczonym miejscu i czasie, w okresie nieprzekraczającym 72 godzin od zatrzymania albo oddania sprawcy w ręce Policji ze skutkiem wezwania (art. 517b § 3 – przepis ten stosuje się wyjątkowo w stosunku do sprawcy występku o charakterze chuligańskim).

→ por. slajd nr tzw. **rozprawa odmiejscowiona**. Nie stosuje się w praktyce, rozwiązanie wprowadzone na potrzeby EURO 2012.

PRZESŁANKI NEGATYWNE

1. Niemożność niezwłocznego rozpoznania sprawy

- Np. przekroczenie dopuszczalnego (14 dni) łącznego czasu przerw w rozprawie = zmiana trybu na zwyczajny (postępowanie prowadzone w dalszym ciągu - art. 517f § 1)
- Zwrócenie sprawy prokuratorowi do dalszego prowadzenia dochodzenia (art. 517g § 1 i 2)
- Sąd przed rozprawą lub w jej toku stwierdzi, że zaistniała któraś przesłanka negatywna i rozpoznaje sprawę w dalszym ciągu w trybie zwyczajnym

2. Potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego jest zbyt trudna do przeprowadzenia przez sąd

- Art. 517g § 2 – jeżeli na podstawie okoliczności ujawnionych po rozpoczęciu przewodu sądowego sąd stwierdzi, że zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego zaś dokonanie niezbędnych czynności w postępowaniu sądowym powodowałoby znaczne trudności, przekazuje sprawę prokuratorowi w celu przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych, zawiadamiając o tym pokrzywdzonego

3. Przewidywana możliwość orzeczenia kary wyższej niż 2 lata pozbawienia wolności – art. 517g § 3

- Na podstawie okoliczności ujawnionych po rozpoczęciu przewodu sądowego sąd przewiduje możliwość wymierzenia kary powyżej dwóch lat pozbawienia wolności, rozstrzyga w przedmiocie środka zapobiegawczego i przekazuje sprawę prokuratorowi w celu przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych. **Sędzia, który brał udział w wydaniu postanowienia jest z mocy prawa wyłączony od dalszego udziału w sprawie.**

PRZEBIEG POSTĘPOWANIA PRZYSPIESZONEGO – DOCHODZENIE

Postępowanie przygotowawcze w postępowaniu przyspieszonym – art. 517c § 1.

Dochodzenie można ograniczyć do:

- 1. przesłuchania osoby podejrzanej w charakterze podejrzanego oraz**
- 2. zabezpieczenia dowodów w niezbędnym zakresie**
 - Zabezpieczenie wszystkich dowodów, których procesowe utrwalenie poprzez pryzmat zdarzenia i treści wyjaśnień podejrzanego należy uznać za niezbędne dla zachowania prawidłowego procesu dochodzenia do prawdy w późniejszym postępowaniu przed sądem. M.in. oględziny, przeszukania oraz przesłuchania bezpośrednich świadków zdarzenia.
- 3. Pouczenia podejrzanego o jego prawach i obowiązkach (art. 517c § 2)**
 - Podejrzanego poucza się o uprawnieniach do: składania wyjaśnień, odmowy składania wyjaśnień lub odmowy odpowiedzi na pytania, do korzystania z pomocy obrońcy, do złożenia (w toku dochodzenia) wniosku z art. 338a (dobrowolne poddanie się karze na posiedzeniu przed wyznaczeniem terminu rozprawy), a także o możliwości złożenia przez prokuratora wniosku, o którym mowa w art. 335 § 1
 - Oraz o obowiązkach i konsekwencjach wskazanych w art. 74, 75 (czynności dowodowe i możliwość zarządzenia zatrzymania i przymusowego doprowadzenia, jeżeli nie stawia się na wezwanie), art. 138 i 139 (wskazanie zmiany miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu, skutki niedopełnienia tego obowiązku).
- W toku dochodzenia można nie dokonywać czynności z art. 303 (wydanie postanowienia o wszczęciu dochodzenia) i art. 321 (końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania).

SKIEROWANIE SPRAWY DO SĄDU – WNIOSEK O ROZPOZNANIE SPRAWY W TRYBIE PRZYSPIESZONYM

W wyniku przeprowadzonego skróconego dochodzenia Policja, w razie stwierdzenia ku temu podstaw sporządza wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym, który w tym trybie pełni rolę aktu oskarżenia.

Art. 517d § 1 – Policja sporządza wniosek i kieruje go do sądu wraz ze zgromadzonym materiałem dowodowym, zawiadamiając o tym niezwłocznie prokuratora. Wniosek zastępuje akt oskarżenia.

Jeżeli zachodzą warunki do wystąpienia przez prokuratora z wnioskiem o skazanie bez rozprawy lub podejrzany złożył wniosek z art. 338a (dobrowolne poddanie się karze na posiedzeniu przed rozprawą), Policja przedstawia prokuratorowi do zatwierdzenia wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym. Prokurator może odmówić zatwierdzenia wniosku, podejmując decyzję co do dalszego toku sprawy.

Wniosek o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym musi zawierać informacje z art. 332 § 1 (odpowiednio stosuje się art. 333 § 1 – 3 i art. 334 § 1). Pokrzywdzonemu doręcza się pisemne pouczenie o możliwości złożenia wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody oraz o uprawnieniach z art. 343 § 3a, 387 § 2 oraz art. 49a i 338a oraz o prawie działania w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

POSTĘPOWANIE JURYSDYKCYJNE

Odpis wniosku prezes sądu lub sąd doręcza oskarżonemu i jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony, oznaczając czas na przygotowanie do obrony. Oskarżonemu należy umożliwić kontakt z obrońcą bez osób trzecich.

Sąd przystępuje niezwłocznie do rozpoznania sprawy. Skład sądu – 1 osobowy.

Stawiennictwo stron na rozprawie:

- Oskarżony ma prawo uczestniczyć w rozprawie, ale nie jest to jego obowiązek → tak samo jak w trybie zwyczajnym
- Oskarżyciel – ciekawe – art. 517a § 2 – niestawiennictwo oskarżyciela publicznego nie tamuje toku rozprawy ani posiedzenia. Jeżeli w rozprawie nie bierze udziału oskarżyciel publiczny, zarzuty oskarżenia odczytuje protokolant. (W postępowaniu zwyczajnym, gdy oskarżyciel nie bierze udziału w rozprawie, zarzuty oskarżenia odczytuje przewodniczący składu orzekającego).

W postępowaniu przyspieszonym można zarządzić przerwy, ale ich czas trwania jest ograniczony w porównaniu z trybem zwyczajnym. Art. 517f § 1 – łączny czas zarządzonych przerw nie może przekroczyć 14 dni

NIEMOŻNOŚĆ ROZPOZNANIA SPRAWY W TRYBIE PRZYSPIESZONYM – ART. 517G

§ 1. Jeżeli sąd przed rozprawą główną lub w jej toku stwierdzi, że sprawa nie podlega rozpoznaniu w trybie przyspieszonym, rozstrzyga w przedmiocie środka zapobiegawczego i przekazuje sprawę prokuratorowi w celu **przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych**, zawiadamiając o tym pokrzywdzonego. Jeżeli natomiast sąd stwierdzi jedynie, że sprawy nie można rozpoznać w postępowaniu przyspieszonym z zachowaniem dopuszczalnego czasu przerw w rozprawie, określonego w art. 517f § 1, rozpoznaje ją w dalszym ciągu w trybie zwyczajnym. Jeżeli jednak sąd stwierdzi niemożność zachowania łącznego czasu przerw, określonego w art. 517f § 1, już przed rozprawą, rozstrzyga w przedmiocie środka zapobiegawczego i przekazuje sprawę prokuratorowi do przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych, zawiadamiając o tym pokrzywdzonego.

§ 2. Jeżeli na podstawie okoliczności ujawnionych po rozpoczęciu przewodu sądowego sąd stwierdzi, że zachodzi **potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego**, zaś dokonanie niezbędnych czynności w postępowaniu sądowym powodowałoby znaczne trudności, **przekazuje sprawę prokuratorowi w celu przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych**, zawiadamiając o tym pokrzywdzonego; przed przekazaniem sprawy sąd rozstrzyga w przedmiocie środka zapobiegawczego.

§ 3. Jeżeli na podstawie okoliczności ujawnionych po rozpoczęciu przewodu sądowego sąd **przewiduje możliwość wymierzenia kary powyżej 2 lat pozbawienia wolności**, rozstrzyga w przedmiocie środka zapobiegawczego i przekazuje sprawę prokuratorowi w celu **przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych**; sędzia, który brał udział w wydaniu postanowienia, jest z mocy prawa wyłączony od dalszego udziału w sprawie.

NIEMOŻNOŚĆ ROZPOZNANIA SPRAWY W TRYBIE PRZYSPIESZONYM

Skutek → **przekazanie sprawy prokuratorowi w celu przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych** albo **kontynuowanie postępowania w trybie zwyczajnym**

Zwrócenie sprawy prokuratorowi możliwe gdy:

1. przed rozprawą albo w jej toku sąd stwierdzi, że sprawy nie można rozpoznać z zachowaniem dopuszczalnego czasu przerw,
2. na podstawie okoliczności ujawnionych po rozpoczęciu przewodu sądowego sąd stwierdzi, że uzupełnienie postępowania dowodowego w postępowaniu sądowym będzie wiązało się z znacznymi trudnościami
3. sąd przewiduje możliwość wymierzenia kary powyżej 2 lat pozbawienia wolności

ZASKARŻENIE WYROKU – ART. 517H KPK

Wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia **może być zgłoszony w formie ustnej do protokołu rozprawy lub posiedzenia** albo złożony na piśmie w terminie 3 dni od daty ogłoszenia wyroku, a jeżeli ustawa przewiduje doręczenie – od doręczenia wyroku.

Sąd sporządza uzasadnienie w terminie 3 dni od daty złożenia wniosku o uzasadnienie.

Termin do wniesienia apelacji – **7 dni!** Biegnie od chwili doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem.

W razie złożenia apelacji przekazuje się ją niezwłocznie wraz z aktami sądowi odwoławczemu, który rozpoznaje sprawę **najpóźniej w ciągu miesiąca** od daty jej wpływu do tego sadu. W przypadku wniesienia apelacji przez prokuratora, obrońcę lub pełnomocnika sąd odwoławczy dołącza do zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej odpis apelacji strony przeciwnej.

POSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM II INSTANCJI

Stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 48 i 49.

Art. 517i § 1 – jeżeli po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd stwierdza, że zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego, **a dokonanie niezbędnych czynności przez sąd powodowałoby znaczne trudności**, może – uchylając wyrok – przekazać sprawę prokuratorowi w celu przeprowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych.

- Z postępowania przed sądem II instancji do postępowania przygotowawczego

W przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania dalsze postępowanie toczy się w trybie zwyczajnym.

Skład sądu – 1 osobowy.

PRAWO DO OBRONY W POSTĘPOWANIU PRZYSPIESZONYM

Oskarżony – jak zawsze – ma prawo do obrony, w tym korzystania z pomocy obrońcy (obrona formalna). Dla urealnienia tego uprawnienia wprowadzono dyżury adwokackie – art. 517j k.p.k. (delegacja ustawowa).

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 maja 2010 r. w sprawie sposobu zapewnienia oskarżonemu możliwości korzystania z pomocy obrońcy i jego wyboru w postępowaniu przyspieszonym oraz organizacji dyżurów adwokackich:

1. Adwokaci pełnią dyżury w czasie godzin urzędowania właściwego sądu rejonowego ustalonych dla zapewnienia niezwłocznego rozpoznawania spraw w postępowaniu przyspieszonym. Dyżur pełnią w siedzibie sądu rejonowego, ale na wniosek adwokata prezes sądu rejonowego może zezwolić mu na pełnienie dyżuru w innym miejscu
2. Okręgowa Rada Adwokacka przedstawia prezesowi sądów – rejonowego i okręgowego – listę adwokatów pełniących dyżur
3. W przypadku określonym w art. 517b § 1 (oskarżony został zatrzymany i nie zwolniono go; doprowadzany przez Policję do sądu), po przekazaniu wniosku o rozpoznanie sprawy w trybie przyspieszonym do sądu, prezes sądu rejonowego, na żądanie oskarżonego umożliwia mu nawiązanie kontaktu z obrońcą
4. W celu przygotowania się do obrony oskarżonemu oraz obrońcy zapewnia się w szczególności:
 - a) Możliwość skorzystania z telefonu
 - b) Kontakt podczas nieobecności innych osób
 - c) Kontakt w zamkniętym pomieszczeniu znajdującym się w siedzibie sądu rejonowego
 - d) Możliwość zapoznania się z materiałami postępowania.

Organ przesłuchujący powinien udostępnić podejrzanemu listę adwokatów pełniących dyżur.

TZW. ROZPRAWA ODMIEJSCOWIONA

Rozwiązanie wprowadzone na potrzeby EURO 2012. Nie jest stosowane w praktyce. Chodziło o możliwość niezwłocznego przeprowadzenia rozprawy np. na stadionie w przypadku zakłócenia porządku meczu piłkarskiego itp.

Art. 517b

- § 2a. Można odstąpić od przymusowego doprowadzenia do sądu sprawcy ujętego w warunkach określonych w § 1, jeżeli zostanie zapewnione uczestniczenie przez sprawcę we wszystkich czynnościach sądowych, w których ma on prawo uczestniczyć, w szczególności złożenie przez niego wyjaśnień, przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. W takim wypadku złożenie wniosku o rozpoznanie sprawy jest równoznaczne z przekazaniem sprawcy do dyspozycji sądu.
- § 2b. W wypadku określonym w § 2a we wszystkich czynnościach sądowych przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość, bierze udział w miejscu przebywania sprawcy referendarz sądowy lub asystent sędziego zatrudniony w sądzie, w którego okręgu przebywa sprawca.
- § 2c. Jeżeli w wypadku określonym w § 2a został ustanowiony obrońca, uczestniczy on w czynnościach sądowych przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość, w miejscu przebywania sprawcy.
- § 2d. Jeżeli w wypadku określonym w § 2a w odniesieniu do sprawcy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 204 § 1, tłumacz uczestniczy w czynnościach sądowych przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość, w miejscu przebywania sprawcy.

Art. 517c § 2a

- W wypadku określonym w art. 517b § 2a podejrzanego należy pouczyć ponadto o treści art. 517b § 2a i 2c, art. 517e § 1a i art. 517ea.

Art. 517d § 1a

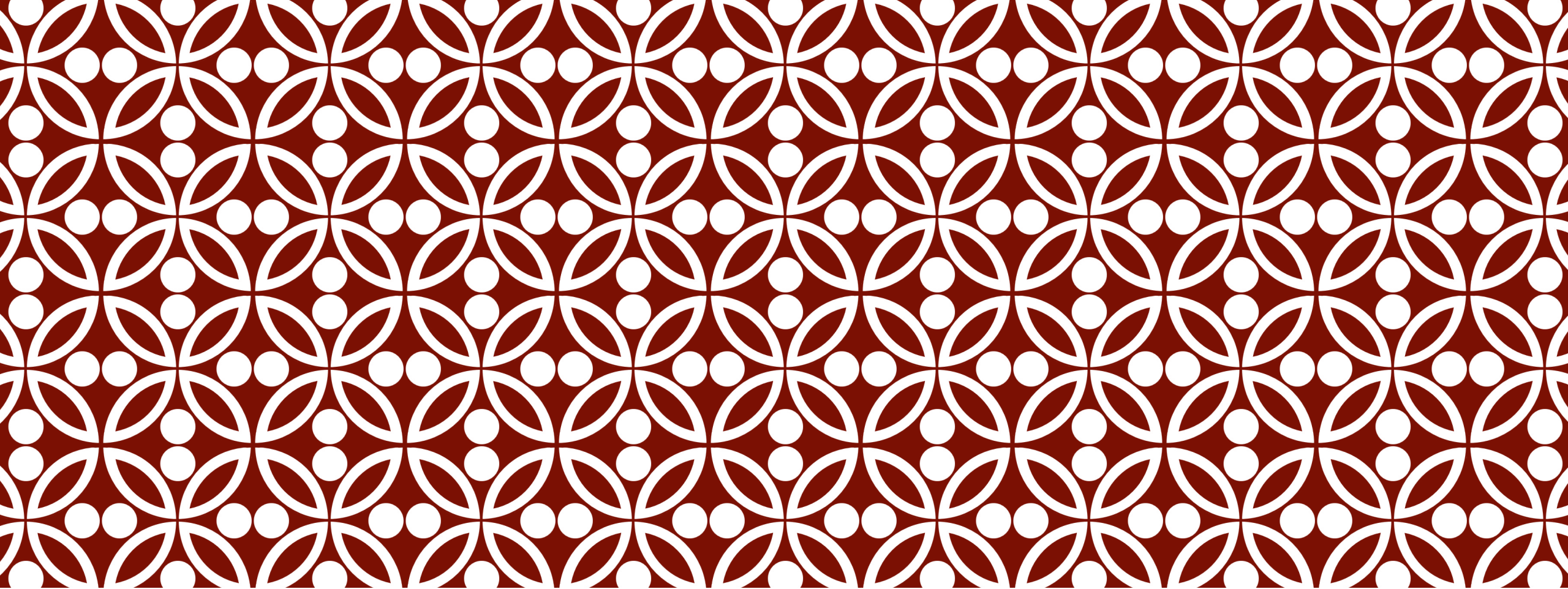
- W wypadku określonym w art. 517b § 2a sporządza się odpisy wniosku o rozpoznanie sprawy dla sprawcy oraz dla jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony, a także uwierzytelnione kopie wszystkich dokumentów materiału dowodowego przekazywanych do sądu i pozostawia w miejscu przebywania sprawcy. Po zakończeniu wszystkich czynności sądowych przeprowadzanych w trybie art. 517b § 2a kopie te włącza się do akt sprawy.

Art. 517ea

- § 1. W wypadku określonym w art. 517b § 2a podczas czynności sądowych, w których oskarżony uczestniczy przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość, uczestnicy postępowania mogą składać wnioski oraz inne oświadczenia oraz dokonywać czynności procesowych wyłącznie ustnie do protokołu. O treści wszystkich pism procesowych, które wpłynęły do akt sprawy od chwili przekazania do sądu wniosku o rozpoznanie sprawy, sąd jest obowiązany poinformować przy najbliższej czynności procesowej oskarżonego oraz jego obrońcę. Na żądanie oskarżonego lub obrońcy sąd ma obowiązek odczytać treść tych pism.
- § 2. W wypadku określonym w art. 517b § 2a pisma procesowe oskarżonego i jego obrońcy, których nie można było przekazać do sądu, mogą być przez nich odczytane na rozprawie. Z chwilą ich odczytania wywołują one skutek procesowy i są traktowane jako czynności dokonane w formie ustnej.

Art. 517ga

- W razie zarządzenia przerwy w rozprawie lub zmiany trybu postępowania w dalszym postępowaniu nie stosuje się w stosunku do oskarżonego sposobu uczestniczenia w czynnościach sądowych przewidzianego w art. 517b § 2a.

POSTĘPOWANIE PRYWATNOSKARGOWE

Art. 485 - 499

O POSTĘPOWANIU PRYWATNOSKARGOWYM

Przestępstwa prywatnoskargowe:

1. Nieumyślne uszkodzenie ciała o charakterze innym niż powodujące ciężki uszczerbek na zdrowiu (art. 157 § 4 w zw. z § 3 k.k.)
2. Lekkie uszkodzenie ciała, czyli powodujące naruszenie narządów ciała lub rozstrój zdrowia na czas nie dłuższy niż 7 dni (art. 157 § 4 w zw. z § 2 k.k.)
3. Zniesławienie (art. 212 k.k.)
4. Zniewaga (art. 216 k.k.)
5. Naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 k.k.)

STRONY POSTĘPOWANIA

Oskarżyciel prywatny

Oskarżony

Możliwe oskarżenie wzajemne i kumulacja ról procesowych. Oskarżony będzie wówczas jednocześnie oskarżycielem prywatnym a oskarżyciel prywatny – oskarżonym. Art. 497 § 1 → Oskarżony może aż do **rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej** wnieść przeciwko oskarżycielowi prywatnemu będącemu pokrzywdzonym **wzajemny akt oskarżenia** o ścigany z oskarżenia prywatnego czyn, pozostający w związku z czynem mu zarzucanym. Sąd rozpoznaje wówczas łącznie obie sprawy.

OSKARŻYCIEL PRYWATNY

Pokrzywdzony, który wniósł prywatny akt oskarżenia i popiera go w postępowaniu przed sądem.

- Pokrzywdzony to – zgodnie z art. 49 § 1 to **osoba fizyczna** lub **prawna**, której **dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo**. Pokrzywdzonym może być także niemająca osobowości prawnej instytucja państwowa lub samorządowa oraz inna jednostka organizacyjna której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną (np. osobowe spółki handlowe)

Art. 59

§ 1. Pokrzywdzony może jako oskarżyciel prywatny wnosić i popierać oskarżenie o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego.

§ 2. Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do toczącego się postępowania.

Wstąpienie w prawa oskarżyciela prywatnego → z chwilą skierowania prywatnego aktu oskarżenia lub złożenia skargi (ustnej lub pisemnej) na Policji (art. 488), którą następnie Policja przesyła do sądu.

Konsekwencje śmierci (art. 61) → **zawieszenie** postępowania; osoby najbliższe lub pozostające na utrzymaniu zmarłego mogą wstąpić w prawa oskarżyciela prywatnego. Postanowienie o zawieszeniu postępowania może wydać także **referendarz sądowy**. Jeżeli w terminie zawitym 3 miesięcy od dnia śmierci oskarżyciela prywatnego osoba uprawniona nie wstąpi w prawa zmarłego, **sąd lub referendarz sądowy umarza postępowanie**.

PRZEBIEG POSTĘPOWANIA W TRYBIE PRYWATNOSKARGOWYM

**Prywatny akt
oskarżenia**

Nie ma postępowania przygotowawczego!
Pokrzywdzony sam zbiera dowody na
poparcie twierdzeń z aktu oskarżenia.
Ewentualnie por. art. 488 § 1 i 2

**Kontrola formalna (art.
120)**

Uchwała SN (7) z 29.04.1970 (VI KZP 4/70) → przypadku
braków formalnych prywatnego aktu oskarżenia ma
zastosowanie tryb postępowania wynikający z art. 120 § 1 i
2, a nie tryb przewidziany przepisem art. 337 § 1 dotyczący
formalnej kontroli aktu oskarżenia w sprawach
publicznoskargowych

**Kontrola merytoryczna
(art. 339)**

Rozprawa główna

Na posiedzeniu pojednawczym postępowanie prywatnoskargowe może
zostać umorzone! Patrz – slajd 35! Sprawa kierowana na rozprawę
wtedy, gdy postępowanie nie zostało zakończone na posiedzeniu
pojednawczym!

**Posiedzenie
pojednawcze**

Obligatoryjnie kieruje się sprawę na posiedzenie
pojednawcze lub na wniosek stron (ewentualnie za ich zgodą)
można skierować sprawę do postępowania mediacyjnego.

PRYWATNY AKT OSKARŻENIA

Ważne – zasada skargowości (art. 14 § 1) – postępowanie sądowe wszczyna się na żądanie uprawnionego oskarżyciela lub innego uprawnionego podmiotu.

Postępowanie prywatnoscargowe wszczyna się na podstawie aktu oskarżenia (skargi) wniesionego przez pokrzywdzonego do właściwego miejscowo sądu rejonowego. Akt oskarżenia jest skierowanym do sądu wnioskiem uprawnionego oskarżyciela o stwierdzenie winy oskarżonego w popełnieniu określonego przestępstwa i wyciągnięcie stąd odpowiednich konsekwencji karnoprosesowych

Akt oskarżenia musi odpowiadać ogólnym wymogom pisma procesowego (art. 119). Szczególne wymogi formalne aktu oskarżenia – art. 332 i 333. ALE zgodnie z treścią art. 487 akt oskarżenia oskarżyciela prywatnego może ograniczyć się do oznaczenia **osoby** oskarżonego, zarzucanego mu **czynu** oraz wskazania **dowodów**, na których opiera się oskarżenie.

Aktem oskarżenia (skargą inicjującą postępowanie prywatnoscargowe) jest także ustna lub pisemna **skarga pokrzywdzonego złożona Policji**. Policja w razie potrzeby zabezpiecza dowody, następnie przesyła skargę do właściwego sądu (art. 488 § 1). Skarga pokrzywdzonego złożona Policji spełniać musi minimalne wymogi określone w art. 487. Policja powinna dążyć by skarga spełniała wymagania stawiane aktowi oskarżenia, czyli powinna zwrócić uwagę pokrzywdzonemu na ewentualne braki, ale zobowiązana jest przekazać ją sądowi nawet wtedy, gdy jest niekompletna, ponieważ nie ma prawa stosowania art. 120 § 1.

Art. 621 § 1 – oskarżyciel prywatny składa przy akcie oskarżenia **dowód wpłacenia do kasy sądowej zryczałtowanej równowartości wydatków (300 zł)**

Wniesienie prywatnego aktu oskarżenia przerywa bieg przedawnienia przestępstw prywatnoskargowych!

PRYWATNY AKT OSKARŻENIA

Pokrzywdzony kieruje prywatny akt oskarżenia

Art. 487 – akt oskarżenia może ograniczyć się do oznaczenia osoby oskarżonego, zarzucanego mu czynu oraz wskazania dowodów na których opiera się oskarżenie. + wymogi ogólne z art. 119

Czyli w prywatnym akcie oskarżenia konieczne jest wskazanie minimum:

- Oskarżonego
- Czynu
- Dowodów

Skarga złożona na Policji

Art. 488

W formie ustnej lub pisemnej do protokołu.

W razie potrzeby Policja zabezpiecza dowody

Niezwłocznie przesyła skargę do sądu

POSIEDZENIE POJEDNAWCZE

Art. 489.

§ 1 Rozprawę główną poprzedza posiedzenie pojednawcze, które prowadzi sędzia lub referendarz sądowy.

§ 2. Na wniosek lub za zgodą stron sąd może zamiast posiedzenia pojednawczego wyznaczyć odpowiedni termin dla przeprowadzenia postępowania mediacyjnego. Przepis art. 23a stosuje się odpowiednio.

Art. 490.

§ 1. Posiedzenie pojednawcze rozpoczyna się wezwaniem stron do pojednania.

§ 2. W protokole posiedzenia pojednawczego należy w szczególności zaznaczyć stanowisko stron wobec wezwania do pojednania oraz wyniki przeprowadzonego posiedzenia pojednawczego; jeżeli doszło do pojednania, protokół podpisują także strony.

Art. 491.

§ 1. Niestawiennictwo oskarżyciela prywatnego i jego pełnomocnika na posiedzenie pojednawcze **bez usprawiedliwienia** uważa się za odstąpienie od oskarżenia; w takim wypadku prowadzący posiedzenie postępowanie umarza.

§ 2. W razie nie usprawiedliwionego niestawiennictwa oskarżonego prowadzący posiedzenie pojednawcze kieruje sprawę na rozprawę główną, a w miarę możliwości wyznacza od razu jej termin.

Art. 492.

§ 1. W razie pojednania stron postępowanie umarza się. Postanowienie o umorzeniu postępowania może wydać także referendarz sądowy.

§ 2. Jeżeli do pojednania doszło w wyniku mediacji, przepis art. 490 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 493. W toku posiedzenia pojednawczego lub w wyniku mediacji dopuszczalne jest pojednanie się obejmujące również inne sprawy z oskarżenia prywatnego, toczące się pomiędzy tymi samymi stronami.

Art. 494. § 1. Równocześnie z pojednaniem strony mogą zawrzeć ugodę, której przedmiotem mogą być również roszczenia pozostające w związku z oskarżeniem.

Art. 495.

§ 1. W razie niedojścia do pojednania kieruje się sprawę na rozprawę główną, a w miarę możliwości wyznacza od razu jej termin, chyba że zachodzi potrzeba skierowania sprawy na posiedzenie w celu innego rozstrzygnięcia.

§ 2. Strony obecne na posiedzeniu powinny zgłosić wnioski dowodowe.

POSIEDZENIE POJEDNAWCZE

Rozprawę główną poprzedza posiedzenie pojednawcze, które prowadzi sędzia lub referendarz sądowy. Na wniosek lub za zgodą stron sąd może jednak zamiast posiedzenia pojednawczego wyznaczyć odpowiedni termin w celu przeprowadzenia postępowania mediacyjnego.

Posiedzenie pojednawcze – zlikwidowanie konfliktu na drodze własnej pojednania, bez potrzeby rozstrzygania sporu przez organ wymiaru sprawiedliwości (sąd). Taką samą funkcję spełnia skierowanie sprawy do postępowania mediacyjnego.

Mediacja i posiedzenie pojednawcze jeżeli są skuteczne są korzystne dla wymiaru sprawiedliwości. Ogranicza się koszty poprzez zmniejszenie liczby spraw rozpoznawanych przez sądy. Realizuje również postulaty sprawiedliwości naprawczej i przyczynia się do wygaszenia konfliktu między oskarżonym a oskarżycielem prywatnym.

Jeżeli posiedzenie pojednawcze nie przyniosło zamierzonego skutku – wyznacza się termin rozprawy. Tak samo dzieje się w przypadku gdy mediacja nie doprowadziła do rozwiązania sporu. Jeżeli mediacja nie powiodła się, nie ma potrzeby wyznaczania posiedzenia pojednawczego. Prezes sądu, przewodniczący wydziału lub upoważniony sędzia (art. 93 § 2) wyznacza na zasadach ogólnych termin rozprawy głównej.

Natomiast gdy mediacja dała wynik pozytywny, wówczas należy wyznaczyć posiedzenie, na którym dojdzie do spisania warunków ugody i umorzenia postępowania (art. 492 § 2 w zw. z art. 490 § 2). Skoro do pojednania już doszło w wyniku przeprowadzonej mediacji, to nie ma potrzeby wyznaczania posiedzenia pojednawczego. W doktrynie posiedzenie, na którym dochodzi do umorzenia postępowania na skutek przeprowadzonej wcześniej w sposób skuteczny mediacji, określane jest jako pomediacyjne

POSIEDZENIE POJEDNAWCZE

Posiedzenie pojednawcze rozpoczyna się wezwaniem stron do pojednania. Jest to pierwsza czynność, którą dokonuje sąd (lub referendarz sądowy) po sprawdzeniu obecności i stwierdzeniu braku przeszkód procesowych do prowadzenia posiedzenia pojednawczego. Z przebiegu posiedzenia sporządza się protokół, gdzie należy zaznaczyć wezwanie prowadzącego posiedzenie pojednawcze do pojednania się stron oraz stanowisko stron. **Tylko jeżeli doszłoby do pojednania, protokół z posiedzenia pojednawczego podpisują także strony.** Jeżeli nie dojdzie do pojednania, protokół podpisują tylko przewodniczący i protokolant.

Postanowienie SN z 8.08.1979 (V KRN 166/79) → samo podpisanie przez strony nie może być jednoznaczne z zawarciem pojednania i rodzić skutków prawnych w postaci umorzenia postępowania.

Wzywając strony do ugodowego załatwienia sprawy, sędzia, który prowadzi posiedzenie pojednawcze, powinien przedstawić stronom korzyści i to zarówno materialne, jak i moralne wynikające z pojednania, ewentualnie zawarcia ugody.

Jeżeli strony pojednają się, postępowanie umarza się. Decyzję podejmuje sąd (referendarz sądowy) w formie postanowienia. Postanowienie można zaskarżyć w drodze zażalenia (por. art. 459 § 1). W zażaleniu można kwestionować nie pojednania się, ale również wystąpienie wady oświadczenia woli (np. błędu, pozorności, podstępu).

POSIEDZENIE POJEDNAWCZE

W przypadku gdy nie dojdzie do pojednania w trakcie przeprowadzonego przez sąd postępowania pojednawczego, sprawę kieruje się na rozprawę główną. O ile jest to możliwe, od razu powinno się wyznaczyć jej termin.

Na posiedzeniu pojednawczym obecne strony powinny zgłosić wnioski dowodowe (art. 495 § 2), co sprzyja szybkości postępowania. Niezgłoszenie wniosków dowodowych nie wpływa negatywnie na sytuację procesową stron postępowania.

ROZPRAWA GŁÓWNA

Termin rozprawy głównej – wyznacza się jeżeli posiedzenie pojednawcze (mediacja) nie doprowadziły do zakończenia postępowania.

Przebieg rozprawy głównej jest taki sam jak w postępowaniu zwyczajnym. Rozpoczyna się wywołaniem sprawy, sprawdzeniem obecności, następnie oskarżyciel prywatny przytacza podstawy oskarżenia (rozpoczęcie przewodu sądowego) itd.

Kumulacja ról procesowych w postępowaniu prywatnoskargowym – art. 497 § 1. **Oskarżony może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej wnieść przeciwko oskarżycielowi prywatnemu będącemu pokrzywdzonym wzajemny akt oskarżenia o ścigany z oskarżenia prywatnego czyn, pozostający w związku z czynem mu zarzucanym.** Sąd rozpoznaje wówczas łącznie obie sprawy. Obaj oskarżyciele prywatni korzystają z uprawnień oskarżonego. Pierwszeństwo zadawania pytań i przemówień przysługuje temu oskarżycielowi prywatnemu, który pierwszy wniósł akt oskarżenia. Sąd w wyroku zaznacza, że postępowanie toczyło się z powodu oskarżeń wzajemnych.

ROZPRAWA GŁÓWNA

Oskarżenie wzajemne jest niedopuszczalne, jeżeli prokurator wcześniej wszczął postępowanie albo przyłączył się do postępowania. Jeżeli po wniesieniu oskarżenia wzajemnego prokurator przyłączy się do jednego z oskarżeń wzajemnych, sąd wyłącza oskarżenie przeciwne do osobnego postępowania. W razie objęcia przez prokuratora obu oskarżeń wzajemnych postępowanie toczy się z urzędu, zaś oskarżeni korzystają w odpowiednim zakresie również z uprawnień oskarżycieli posiłkowych.

ODSTĄPIENIE OD OSKARŻENIA NA ROZPRAWIE GŁÓWNEJ

1. Oskarżyciel prywatny przed rozpoczęciem przewodu sądowego na pierwszej rozprawie głównej oświadcza, że odstępuje od oskarżenia → **umorzenie postępowania**; niezależnie od wyrażenia zgody przez oskarżonego

2. Oskarżyciel prywatny oświadcza, że odstąpienie od oskarżenia **po rozpoczęciu przewodu sądowego** → konieczna zgoda oskarżonego!

- Dla oskarżonego korzystniejszym rozstrzygnięciem jest uniewinnienie, dlatego dla umorzenia postępowania konieczna jest jego zgoda

3. **Dorozumiane odstąpienie od oskarżenia** (art. 496 § 3) → niestawiennictwo oskarżyciela prywatnego i pełnomocnika (jeżeli występuje w sprawie) na rozprawie głównej **bez usprawiedliwionych powodów w każdej fazie uważa się za odstąpienie od oskarżenia** i w konsekwencji powoduje umorzenie postępowania, przy czym, jeżeli niestawiennictwo takie ma miejsce po rozpoczęciu przewodu sądowego na pierwszej rozprawie głównej, warunkiem umorzenia jest wyrażenie zgody przez oskarżonego.

SKUTKI NIESTAWIENNICTWA STRON W TRYBIE PRYWATNOSKARGOWYM

Usprawiedliwione niestawienie – art. 117 § 2 – czynności nie przeprowadza się jeżeli osoba uprawniona usprawiedliwiła swoje niestawienie i wniosła o nieprzeprowadzanie czynności bez jej obecności.

Rozprawa główna

Umorzenie postępowania, chyba że nieusprawiedliwione niestawienie oskarżyciela prywatnego nastąpiło po rozpoczęciu przewodu sądowego, wówczas konieczna jest zgoda oskarżonego (art. 496 § 3)

Oskarżony – nie ma obowiązku brać udziału w postępowaniu, chyba że sąd (przewodniczący) zarządzi inaczej (art. 485 w zw. z art. 374 § 1). Jeżeli nie stawiał się mimo takiego obowiązku – zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie (art. 75 § 2)

Posiedzenie pojednawcze

Art. 491. § 1. Niestawienie oskarżyciela prywatnego i jego pełnomocnika na posiedzenie pojednawcze **bez usprawiedliwionej przyczyny uważa się za odstąpienie od oskarżenia**; w takim wypadku prowadzący posiedzenie postępowanie umarza.

§ 2. W razie nie usprawiedliwionego niestawienia oskarżonego prowadzący posiedzenie pojednawcze kieruje sprawę na rozprawę główną, a w miarę możliwości wyznacza od razu jej termin.

WAŻNE!

Postanowienie SN z 4.11.2010 r. (II KK 77/10) → Niestawienie oskarżyciela prywatnego na spotkaniu mediacyjnym nie wywołuje skutków tożsamyh z niestawieniem tego oskarżyciela i jego pełnomocnika na posiedzeniu pojednawczym (opisanych w art. 491 § 1 k.p.k.), a tym samym nie daje podstawy do umorzenia postępowania w sprawie z oskarżenia prywatnego.

UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU PRYWATNOSKARGOWYM

Art. 60.

§ 1. W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego prokurator wszczyna postępowanie albo wstępuje do postępowania już wszczętego, jeżeli wymaga tego **interes społeczny**.

§ 2. **Postępowanie toczy się wówczas z urzędu**, a pokrzywdzony, który przedtem wniósł oskarżenie prywatne, korzysta z praw oskarżyciela posiłkowego; do pokrzywdzonego, który przedtem nie wniósł oskarżenia prywatnego, stosuje się art. 54, 55 § 3 i art. 58.

§ 3. **Jeżeli prokurator, który wstąpił do postępowania, odstąpił potem od oskarżenia, pokrzywdzony powraca w dalszym postępowaniu do praw oskarżyciela prywatnego.**

§ 4. Pokrzywdzony, który nie wniósł oskarżenia, może w terminie zawitym 14 dni od daty powiadomienia go o odstąpieniu prokuratora od oskarżenia złożyć akt oskarżenia lub oświadczenie, że podtrzymuje oskarżenie jako prywatne, a jeżeli takiego oświadczenia nie złoży, sąd lub referendarz sądowy umarza postępowanie.

UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU PRYWATNOSKARGOWYM

Dwie formy ingerencji prokuratora w postępowanie prywatnoscargowe:

1. wszczęcie postępowania za oskarżyciela prywatnego
2. przyłączenie się do postępowania już wszczętego

Uczestnictwo prokuratora w postępowaniu prywatnoscargowym jest obligatoryjne, jeżeli wymaga tego interes społeczny.

Interes społeczny → zachowanie sprawcy jednocześnie i bezpośrednio narusza dwa interesy, tj. interes osobisty pokrzywdzonego i interes całego społeczeństwa

Objęcie przez prokuratora ściganiem z urzędu czynu o charakterze prywatnoscargowym powinno być uzewnętrznione np. wniesieniem aktu oskarżenia przez prokuratora, wydaniem postanowienia o przedstawieniu lub zmianie zarzutów z wyraźnym powołaniem art. 60 § 1.

Wyrok SN z 5.09.2006, IV KK 176/06

1. Prokurator przez wniesienie aktu oskarżenia do sądu, wyraża nie tylko swoją wolę do realizacji uprawnienia przewidzianego w art. 60 § 1 k.p.k., lecz faktycznie dokonuje wszczęcia postępowania karnego w rozumieniu art. 60 § 1 k.p.k. Do takiej decyzji uprawnia go treść przepisu art. 60 § 1 k.p.k., w każdym stadium postępowania karnego. Oczywiście lepiej byłoby aby prokurator taką decyzję poprzedził wydaniem postanowienia, lecz nie jest to warunek konieczny.

2. Wszczęcie postępowania karnego przez prokuratora w sprawie o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego, gdy toczy się już postępowanie przygotowawcze o czyn zakwalifikowany jako przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, powinno przybrać formę wydanego przez prokuratora postanowienia o przedstawienia zarzutów albo o jego zmianie, z jednoczesnym przywołaniem w tym postanowieniu art. 60 § 1 k.p.k.

UDZIAŁ PROKURATORA W POSTĘPOWANIU PRYWATNOSKARGOWYM -

ODSTĄPIENIE PROKURATORA OD OSKARŻENIA – gdy okazało się, że zgromadzony materiał dowodowy nie potwierdza pierwotnego założenia, że czyn oskarżonego narusza równocześnie interes społeczny. Pokrzywdzony powraca w dalszym postępowaniu do praw oskarżyciela prywatnego. Pokrzywdzony, który nie wniósł oskarżenia może w terminie zawitym 14 dni od daty powiadomienia go o odstąpieniu prokuratora od oskarżenia złożyć akt oskarżenia lub oświadczenie, że podtrzymuje oskarżenie jako prywatne. W sytuacji natomiast, gdy pokrzywdzony prawidłowo powiadomiony o istniejącym układzie procesowym takiego oświadczenia nie złoży, sąd umarza postępowanie obligatoryjnie - art. 60 § 4.

ZAPAMIĘTAĆ!

Sprawy o charakterze chuligańskim dotyczące przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego, jeżeli są **rozpoznawane w postępowaniu przyspieszonym**, toczą się zawsze w trybie publicznoskargowym i nie wymagają objęcia ich ściganiem przez prokuratora w trybie przepisu art. 60 § 1 k.p.k. (art. 517b § 2 k.p.k.).